

**СХІДНОЄВРОПЕЙСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ
ФАКУЛЬТЕТ КУЛЬТУРИ І МИСТЕЦТВ
КАФЕДРА КУЛЬТУРОЛОГІЇ**

СИЛАБУС

Фотографія і візуальна медіакультура

Ступінь вищої освіти:	бакалавр
Галузь знань:	03 Гуманітарні науки
Спеціальність:	034 Культурологія
Освітньо-професійна програма:	Культурологія
Освітня кваліфікація:	Бакалавр культури

ЗАТВЕРДЖЕНО

Протокол

засідання кафедри культурології

№ 3 від «1» жовтня 2020 р.

ЛУЦЬК – 2020

I. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Денна / заочна форма навчання	Галузь знань: 03 Гуманітарні науки Спеціальність: 034 Культурологія Освітня програма: Культурологія Освітній рівень: Бакалавр	Вибіркова
Кількість годин / кредитів 180/6		Рік навчання – 4 курс
		Семестр - 7 семестр
ІНДЗ: є		Лекції – 30 год.
		Практичні (семінарські) – 30 год.
		Самостійна робота – 110 год.
Мова навчання	Консультації - 10 год.	
	Форма контролю: залік	
	Українська	

II. Інформація про викладача

Прізвище, ім'я та по батькові: Москвич Ольга Дмитрівна

Науковий ступінь: кандидат філософських наук

Посада: старший викладач кафедри культурології

Контактна інформація: моб. тел. 099 0278443

ел. адреса: Moskvych.Olha@vnu.edu.ua

З розкладом занять можна ознайомитися на сайті:

<https://vnu.edu.ua/uk/articles/testoviy-dostup-case-files-collection>

III. Опис дисципліни

1. Анотація курсу.

Глобальна візуалізація культури, становлення нових способів комунікації і репрезентації потребують осмислення фотографії в контексті візуальної медіакультури і формування критичного медіавізуального сприйняття, які необхідні кожній людині (особливо молоді) в реаліях сучасної візуальної медіаекспансії.

Мета курсу – ознайомити студентів із теорією та історією фотографії як культурного феномена, виявити її вплив на становлення сучасної візуальної медіакультури (кіно, реклама, преса, соціальні мережі та ін.), сформулювати

критичне мислення і творче сприйняття в умовах зміни візуальної парадигми культури.

2. Пререквізити.

Студент повинен знати базові культурологічні і естетичні категорії, мати уявлення про соціокультурні процеси, зумовлені викликами глобалізації, візуалізації та медіатизації.

3. Результати навчання.

Передбачено отримання наступних програмних результатів навчання: мати навички критичного мислення, викладати у зрозумілий спосіб власні думки, здійснювати їх аргументацію; виявляти, перевіряти та узагальнювати інформацію щодо різноманітних контекстів культурної практики, визначати ступінь їх актуальності із застосуванням релевантних джерел, інформаційних, комунікативних засобів та візуальних технологій; інтерпретувати культурні джерела (речові, друковані, візуальні, художні) з використанням спеціальної літератури та визначених методик, аргументовано викладати умовиводи щодо їх змісту; розпізнавати та класифікувати різні типи культурних продуктів, визначати їх якісні характеристики на основі комплексного аналізу; аналізувати ефективність культурних політик, технологій реалізації культурних ідей у контексті конкретних параметрів їх впровадження; вести публічну дискусію та підтримувати діалог з питань культури з фахівцями та нефаківцями.

Впродовж вивчення курсу у студента формуватимуться наступні компетенції: здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу; здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел; вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми; цінування та повага різноманітності та мультикультурності; здатність критично аналізувати культурні явища та процеси з використанням загальнонаукових та спеціальних наукових методів; здатність розуміти та інтерпретувати джерела культури (писемні, речові, візуальні) з урахуванням різних контекстів (історичного, соціального, антропологічного, політичного, релігійного, екологічного тощо); здатність популяризувати знання про культуру та поширювати інформацію культурологічного змісту використовуючи сучасні інформаційні, комунікативні засоби та візуальні технології.

Набуті знання про фотографію і візуальну медіакультуру студент зможе використовувати у своїй подальшій професійній діяльності, незалежно від фаху, та у повсякденному житті. Курс допоможе студентам розширити свою загальну ерудицію і кругозір у напрямку вивчення креативних пошуків і нових напрямів в сучасному мистецтві, підвищити рівень особистісної медіакультури, що впливатиме на творче, критичне і оригінальне вирішення професійних завдань, а також сприятиме творчій реалізації в сучасному соціокультурному просторі.

Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	Усього	у тому числі			
		Лек.	Практ. (Семін.)	Сам. роб.	Консульт
1	2	3	4	5	6
Змістовий модуль 1. Фотографія як культурний феномен сучасності.					
Тема 1: Технічні і соціокультурні передумови винаходу фотографії.	13	2	2	8	1
Тема 2. Фотографія як перше зображення нового типу в культурі: характерні особливості	13	2	2	8	1
Тема 3. Теоретичне підґрунтя дослідження фотографії як культурного феномена.	13	2	2	8	1
4. Становлення фотографії як виду мистецтва.	13	2	2	8	1

Тема 5. Фотографія як пріоритетний складник сучасної медіакультури	13	2	2	8	1
Тема 6. Соціокультурні функції фотографії.	12	2	2	8	
Тема 7. Діалектика об'єктивного і суб'єктивного у фототворчості.	12	2	2	8	
Тема. 8. Хронотоп фотографічного зображення.	12	2	2	8	
Тема. 9. Специфіка сприйняття світлин в умовах зміни візуальної парадигми культури.	13	2	2	8	1
Разом за змістовим модулем 1	114	18	18	72	6
Змістовий модуль 2. Сучасна візуальна медіакультура.					
Тема 10. Іконічний поворот в культурі: передумови та наслідки	10	2	2	6	
Тема 11. Етапи становлення сучасної візуальної медіакультури і медіадискурсу.	11	2	2	6	1

Тема 12. Медіакультура та її семантичні аспекти. Види візуальних медіазасобів.	11	2	2	6	1
Тема 13. Сприйняття і дослідження візуальних медіатекстів.	11	2	2	6	1
Тема 14. Сучасне візуальне медіамистецтво.	10	2	2	6	
Тема 15. Візуальна медіакультура особистості.	13	2	2	8	1
Разом за змістовим модулем 2	66	12	12	38	4
Усього годин	180	30	30	110	10

IV. Політика оцінювання

Політика викладача щодо студента. Відвідування занять студентами є обов'язковими, допускаються пропуски занять з поважних причин (хвороба студента, сімейні обставини тощо).

Теми пропущених занять повинні бути відпрацьовані студентом самостійно і здані викладачу у вигляді індивідуальних завдань. Якщо студент має вагомні причини, що не дозволяють йому систематично відвідувати заняття, він може перейти на вільний графік з дозволу декана факультету.

Політика щодо академічної доброчесності. Підготовані студентом індивідуальні завдання (*проблемні завдання, реферати, творчі роботи, есе*) мають продемонструвати поглиблене вивчення джерел, змістовність і глибину розкриття теми, творчий підхід і самостійність мислення, оригінальність висновків. За потреби студент може отримати консультацію у викладача у позааудиторний час. Студенти мають дотримуватись етичних норм академічної доброчесності та не допускати обману й академічного плагіату. Під академічним плагіатом розуміється оприлюднення (частково або повністю) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження та/або відтворення опублікованих текстів інших авторів без відповідного посилання (цитування), подання робіт, які є не

вашими особистими розробками, копіювання чужих ідей без відповідного цитування.

Політика щодо дедлайнів (крайній термін) та перескладання. Залік проводиться в терміни, визначені деканатом у 7-му семестрі. Студентам, що не з'явилися на диференційований залік з поважних причин дозволяється перескладання в інший термін, встановлений деканатом. Третя й остання спроба складання заліку відбувається за присутності комісії з трьох викладачів, яких визначає деканат, включаючи викладача, який викладав дисципліну.

Методи та засоби діагностики успішності навчання

Поточний контроль, завданням якого є перевірка студентами вивченого матеріалу, визначення ступеня його засвоєння, вироблення навчальних та дослідницьких навичок, формування вміння самостійної роботи з філософськими текстами та спроможності їх осмислення і інтерпретації; а також вироблення навичок письмової та усної самопрезентації.

Поточний контроль здійснюється за такими напрямками:

✓ контроль за систематичністю та активністю роботи на семінарських заняттях (усне та письмове опитування);

✓ контроль за виконанням завдань для самостійного опрацювання поза рамками аудиторних занять (індивідуальні співбесіди);

✓ контроль за рівнем засвоєння та творчого опрацювання у вигляді контрольних завдань;

✓ контроль за виконанням індивідуального навчально-дослідного завдання для самостійного опрацювання поза рамками аудиторних занять.

Модульний контроль здійснюється у формі написання контрольних робіт. На модульну контрольну роботу виносяться питання, розглянуті під час вивчення змістового модуля на лекціях, семінарах і самостійно.

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточний контроль (макс = 40 балів)		Модульний контроль (макс = 60 балів)	Загальна кількість балів
Модуль 1	Модуль 2	Модуль 3	

Змістовий модуль 1 (9 занять)	Змістовий модуль 2 (6 занять)	ІНДЗ	МКР 1	МКР 2	
18	12	10	30	30	100

V. Підсумковий контроль

Формою підсумкового семестрового контролю є залік, у випадку незадовільної підсумкової оцінки або за бажанням підвищити рейтинг студент може добрати бали, виконавши певний вид індивідуальних завдань (наприклад, перездати якусь тему, написавши підсумковий реферат, есе тощо). На залік виносяться основні питання, що потребують творчої відповіді та уміння синтезувати отриманні знання і застосовувати їх під час розв'язання практичних задач.

VI. Шкала оцінювання

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка	
	для екзамену	для заліку
90 – 100	Відмінно	Зараховано
82 – 89	Дуже добре	
75 – 81	Добре	
67 -74	Задовільно	
60 – 66	Достатньо	
1 – 59	Незадовільно	Незараховано (з можливістю повторного складання)

Рекомендована література:

1. Беньямін В. Мистецький твір у добу своєї технічної відтворюваності / В. Беньямін ; [пер. з нім. Ю. Рибачук, Н. Лозинська]. // Вибране. – Л. : Літопис, 2002. – С. 53–97.

2. Джефрі Бетчен Вогонь бажання. Зародження фотографії. – Київ: Родовід, 2019. – 248 с.
3. Джон Тегг Тягар репрезентації: есеї про множинність фотографії та історії. – Київ: Родовід. 2019. – 248 с.
4. Зонтаг С. Про фотографію / С. Зонтаг ; [пер. з англ. П. Таращук]. – К. : Основи, 2002. – 189 с.
5. Зражевська Н. І. Розуміння медіакультури: комунікація, постмодерн, ідентичність, ідеології, медіаконтроль / Н. І. Зражевська. – Черкаси : Видавець Чабаненко Ю. А. – 2012. – 408 с.
6. Мерло-Понті М. Видиме й невидиме: з робочими нотатками ; [Пер. з фр. Є. Марічев; упоряд., авт. передмови та післямови К. Лефор]. – Київ : Видавничий дім КМ Академія, 2003.– 268 с.
7. Мироненко В. Проблеми аналізу творів фотографії в контексті фотомистецтва Києва та Львова кінця 1980-х – початку 1990-х / В. О. Мироненко // Сучасне мистецтво, 2009, випуск шостий. – С. 381–386.
8. Москвич О.Д. Вплив фотографії на трансформацію життєвого простору людини // Науковий вісник Чернівецького університету. Збірник наукових праць. Випуск 726-727. Філософія. Чернівці, 2014. С. 281-285.
9. Москвич О.Д. Медіа-реальність як сучасний соціокультурний простір // Соціологічні студії : наук.-практ. журн. / уклад. Л.Й. Кондратик, С. А.Сальнікова. Луцьк : Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лксі України, 2014. №2 (5). - С. 52-56.
10. Москвич О.Д. Методологічні основи дослідження фотографії як культурного феномену/ О.Д. Москвич // Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі України. Філософські науки. № 13 (387). Луцьк: Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі України, 2019. С. 65-70.
11. Москвич О.Д. Становлення філософського дискурсу фотографії // Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі України. Філософські науки. № 9 (334). Луцьк: Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі України, 2016. С. 89-94.
12. Москвич О.Д. Феноменологія сучасної медіареальності: експлікація понять Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі України Серія: Філософські науки. Луцьк, 2014. № 18 (295) –С. 68-73.
13. Москвич О. Специфіка сприйняття фотографії в контексті сучасної медіареальності: культурологічний аспект / О. Д. Москвич // Наук. часоп.

- Нац. пед. ун-ту ім. М. П. Драгоманова. Серія 7 : Релігієзнавство. Культурологія. Філософія. – К. : Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2012. – Вип. 27 (40). – С. 57–64.
14. Москвич О. Д. Діалектика об'єктивного та суб'єктивного у фототворчості: культурологічний аспект / О. Д. Москвич // Наук. вісн. Волин. нац. ун-ту ім. Лесі Українки. Сер. : Філософські науки. – 2012. – № 15 – С. 167–172.
  15. Пилип'юк В. Українська художня фотографія : етапи становлення та мистецькі засади розвитку : навч. посібн. / Василь Пилип'юк. – Львів. нац. ун-т ім. І. Франка. – Львів : Світ, 2007. – 176 с.
  16. Потятиник Б. В. Медіа : ключі до розуміння / Б. В. Потятиник. – Л. : ПАІС, 2004. – 312 с.
  17. Савчук В. Філософія фотографії / В. Савчук. – СПб. : Издательство Санкт-Петербургского университета, 2005. – 256 с.
  18. Табінський Я. Образ у сучасній фотожурналістиці : між мистецтвом і публіцистикою / Ярослав Табінський // Теле- та радіожурналістика. – 2013. – Випуск 12. – С. 244–251.
  19. Флюссер В. За філософію фотографії / В. Флюссер ; [Пер. с нем. Г. Хайдаровой] – СПб. : Изд-во С.-Петербур. ун-та, 2008. – 146 с.
  20. Чміль Г. П. Екранна культура: плюральність проявів / Г. П. Чміль – Харків : Крук, 2003. – 336 с.